STELIAN DUMISTRĂCEL SAU DATORIA CELOR ALEŞI

CRISTINA FLORESCU*

Nu am scris niciodată despre colegii de Institut dintr-un fel de timiditate afectuoasă faţă de cei prea apropiaţi profesional. Pentru a putea funcţiona „la rece", mă strădui totdeauna să-mi despart fiinţa afectivă de cea a analistului lingvist. Voi face o excepţie de data acesta, datorită personalităţii deosebite a cercetătorului şi profesorului ieşean Stelian Dumistrăcel, căruia doresc să-i reamintesc câteva momente care au generat recunoştinţă din partea mea şi profundă sensibilitate din partea Domniei Sale. Voi povesti fapte numai aparent banale despre un lingvist recunoscut prin valoarea sa profesională, premiat de nenumărate ori (Premiul „Timotei Cipariu" al Academiei Române, Premiul pentru cercetare al revistei „Cronica", „Premiul special" pentru cercetare ştiinţifică, Marele Premiu „Coresi" la Salonul Internaţional de Carte, Premiul „Cartea anului" la Salonul Internaţional de carte românească etc.), cu un condei de autoritate (membru al Uniunii Scriitorilor din România), dialectolog, etnolog, sociolog.

Cercetătorul Stelian Dumistrăcel m-a uimit prin acribia disocierilor minuţioase duse dincolo de practicile obişnuite ale dialogului şi ale scrisului. Distinge şi acum şapte trasee sinuoase acolo unde mulţi dintre cei din jur abia pot distinge direcţia unui gând sau subtilitatea unei asocieri. Dacă în tinereţe această capacitate disociativă a trezit uneori disperări de tipul: „prea taie firu-n patru", după ce a devenit şi profesor la Facultatea de Litere ieşeană, şi la cea gălăţeană, a căpătat (după puterea observaţiei mele indirecte) o deosebită forţă persuasivă a discursului public. Probabil că dialogul *ex cathedra* cu studenţii i-a întărit puterea argumentaţiei oratorice. În felul acesta a devenit unul dintre cei mai buni oratori ai lumii academice ieşene. Fără îndoială era deja dăruit de Mama Natură, dar lumea profesorală l-a ajutat să-şi cimenteze retorica impecabilă a frazelor relevante şi succesiunea plăcută a metaforelor exemplificatoare.

Pentru mine a fost important faptul că Profesorul Dumistrăcel a simţit nevoia să dăruiască, transformând această calitate în comunicare infra- şi supra- profesională.

* Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide" al Academiei Române, Iaşi, str. Th. Codrescu, nr. 2, România.

ALIL, t. LVII, 2017, Bucureşti, p. 63–66

BDD-A30130 © 2017 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:08 UTC)

În această categorie includ şi colegialitatea, care ține – dincolo de o morală profesională necesară şi elementară – de puterea empatică a unui dialog adevărat.

Primul moment la care doresc să mă refer, plină de reverențiozitate, este legat de emisiunea de la Radio Iaşi – celebră pe atunci – „Grai şi suflet românesc", emisiune inițiată, gestionată şi coordonată de jurnalistul radiofonic de excepție Camelia Savitescu. Mi-a devenit între timp amică în ale filologiei dezvoltate oratoric, volatile şi perene în acelaşi timp, radiodifuzate pe întinse meleaguri de limbă română. Camelia mi-a fost „instructor" în articularea expresivă a cuvintelor radiofonice, vorbe pe care, la început, le cam amestecam repezit, sub impulsul formulării entuziaste de moment. Toate acestea s-au putut produce numai după ce, într-o dimineață, profesorul Dumistrăcel a intrat în birul meu de la Institut şi m-a întrebat, sfătos, oarecum cu umor: „Ați voi să participați la un dialog radiofonic pe teme de… grai şi suflet?". Am acceptat cu puțină teamă, pentru ca apoi colaborarea să dureze aproape douăzeci de ani. În felul acesta pot spune că mi-am cultivat rostirea limbii române la înalta şcoală de oratorie familiar-persuasivă de la Radio Iaşi.

Al doilea moment pe care mi-l derulez în amintire ține de o confruntare profesională elegantă şi directă în acelaşi timp (alăturarea acestor două calificative într-un dialog profesional reprezintă, fără discuție, o *rara avis*). În ceea ce mă priveşte, consider că cea mai semnificativă dovadă a sensibilității profesionale a omagiatului lingvist ieşean a fost şi este modalitatea dumnealui de receptare a unui proiect de cercetare care a pus la încercare efortul gândirii teoretice şi practice al unei întregi echipe de cercetători (majoritatea de la Institutul academic ieşean de Filologie): *Terminologia meteorologică românească a fenomenelor atmosferice. Ştiințific versus popular*. Fiind un cunoscător subtil al influenței limbii literare asupra graiurilor române şi un dialectolog totdeauna atent la transformările diatopice şi diafazice (în deplin spirit coşerian), primele aprecieri privind cercetarea invocată ale experimentatului coleg de institut s-au manifestat cu circumspecție, cu avertizări atente şi implicări incitante pentru lingviştii proiectului. Ca şi romanista Maria Iliescu sau lingvistul Gheorghe Chivu, s-a arătat copleşit de scopul cercetării, înțelegând mult prea bine dificultățile pe care le aveam de trecut toți cei din echipa de lucru pentru a ajunge la liman. Să navighezi de-a lungul istoriei limbii române, pe curenții unui limbaj dublu specializat (popular şi ştiințific), ocolind vârtejurile unei terminologii profund actuale, dar şi vechi de când limba, era un act temerar, ale cărui dimensiuni au fost sesizate de câțiva lingvişti de notorietate. Stelian Dumistrăcel a intuit exact miza cercetării, riscurile şi frumusețile acesteia. A avertizat, grijuliu şi oarecum împanicat, a atras atenția asupra implicațiilor bibliografice, asupra extensiei subiectului. Dar nicio secundă nu s-a îndoit de caracterul esențial şi de temeinicia unui astfel de demers. Iar din momentul în care rezultatele au început să se ivească a înțeles mai bine ca oricine nevoia noastră de susținere, de explicare, tipologia demonstrațiilor – şi ne-a fost alături.

Odată proiectul finalizat, conform tuturor canoanelor UEFISCDI, volumul care a rezultat în urma efortului echipei l-a avut alături, nedezmințit, pe cercetătorul

BDD-A30130 © 2017 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:08 UTC)

şi profesorul Stelian Dumistrăcel. A fost, probabil, lingvistul care ne-a ajutat cel mai mult la diseminarea cercetării, prin prezentări ale cărții în diverse contexte prestigioase (târguri şi lansări de carte) sau prin discuții susținute la mai toate atelierele de lucru ale proiectului (şi n-au fost deloc puține).

Cu o tinerețe şi cu o sensibilitate nemodificate de trecerea timpului, colegul nostru de Institut şi Profesorul carismatic continuă să sesiseze noul şi ineditul într-o lume transfocată de incandescentul internet. Se deplasează cu eleganță printre subtilități, idei, aluzii, disocieri şi coagulări moderne ale lumii sale profesionale. Rămâne printre cei mai buni oratori în asprul şi aridul domeniu al lingvisticii, ştiind să găsească mereu amănuntul relevant şi atrăgător. Poate explica novicelui şi ştie să atragă atenția celui mai experimentat filolog.

Îi doresc „la mulți ani” şi putere de muncă! Fie ca aceeaşi tinerețe a omagiatului lingvist ieşean să transpară în viitoarele sale demersuri pline de adevărat spirit şi suflet ştiințific!

BDD-A30130 © 2017 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:08 UTC)